NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Rok 11 (XII) Nr. 6. WARSZAWA Czerwiec 1933 r.

ROZKAZ NACZELNICTWA Z.H.P. L. 11 z dn. 30 maja 1933 r.

I. **Odznaka „za uratowanie życia".** N. przyznaje odznakę „za uratowanie życia" dh. Sylwestrowi Zielińskiemu (Chor. Poznańska).

II. **Zarządy Oddziałów.** Z. O. Białostockiego: N. zatwierdza następujący skład osobowy Z. O., zwalniając jednocześnie dotychczasowy—dhny i dhowie: —Przewodniczący płk. dypl. Ludwik Kmicic - Skrzyński, Wiceprzewodniczący: Józef Ostróżka — Prezes Sądu Okręgowego, Naczelnik Witold Andrzeykowicz; Sekretarz — ph. Andrzej Świerczyński, Wydział Gospodarczy — Sędzia Wiktor Kulikowski, Komisarz Seweryn Nowakowski, Dr. Romuald Sztajer; Wydział K. P. H. Inż. Ludwik Majeranowski, Dyrektor Witold Suryn, Prof. Antoni Małek; Wydział Prasy i Propagandy: Naczelnik Witold Andrzeykowicz; Wydział Obozów i Wycieczek: Sędzia Jan Korab Karpowicz, Dyr. Tadeusz Tenczyński; Kapelan Oddziału — Ks. Teofil Wdzięczny; członkowie z urzędu: Komendantka Chorągwi Harcerek — hm. Aleksandra Sandomierska, Komendant Chorągwi Harcerzy — hm. Leonard Mokicz; Delegat Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego — Dyr. dr. Wacław Kwapiński.

Z. O. Krakowskiego: N. zatwierdza następujący skład osobowy Z. O., zwalniając jednocześnie dotychczasowy—dhny i dhowie: Przewodnicząca Z. O. — Zofja Kwaśniewska, Wiceprzewodniczący: Józef Czacki, hm. Zofja Wilczyńska; Sekretarz: hm. Adam Launer, Zastępca Sekretarza: Mgr. Janina Golkówna, Skarbnik: Włodzimierz Wróblewski, Kierownik Wydz. K. P. H.: Jan Masłowski Kierownik Wydz. Obozów: płk. Aleksander Wójcicki; Komendantka Chorągwi Harcerek — hm. Jadwiga Orłowczówna, Komendant Chorągwi Harcerzy — hm. dr. Władysław Szczygieł; Kapelan Oddziału: hm. ks. Marjan Luzar; Referent St. H. i „Ogniska" — Jan Malczewski; Członkowie Zarządu: Franciszek Chachlewski, Wiz. Dyr. Marja Chrzanowska, hm. Inż. Jerzy Gigiel, Wiz. Władysław Horbacki, Józef Magryta, dz. h. Inż. Czesław Piątkowski, Nacz. Dr. Bolesław Salak.

Z. O. Lubelskiego: N. zatwierdza następujący skład osobowy Z. O., zwalniając jednocześnie dotychczasowy—dhny i dhowie: Przewodniczący: Gen. Jerzy Dobrodzicki, Wiceprzewodniczący —Kurator Lewicki, Sekretarz: Wł. Wyszkowski, Zastępca Sekretarza: J. Kot, Skarbnik—Nalepa.

Z. O. Lwowskiego: N. zatwierdza następujący skład osobowy Z. O., zwalniając jednocześnie dotychczasowy—dhny i dhowie: Przewodniczący: Kurator Jerzy Gadomski, Wiceprzewodniczący: Dyr. Jan Poratyński, hm. Józefa Mękarska, Sekretarz: Mgr. Wacław Muszyński, Skarbnik: hm. Zdzisław Jurajda, Członkowie z wyboru: hm. Eugenja Jaroschówna, hm. Prof. Stanisław Hibl, hm. Szczęsny Gnatowski, Naczelnik Roman Koestlich, hm. Dr. Prof. Stanisław Niemczycki, gen. Bolesław Popowicz, Dyr. Jakób Solak, Ks. Dr. Gerard Szmyd, hm. Aleksander Szczęścikiewicz, dz. h. Władysław Wenzel; Członkowie kooptowani: Wizytator Eugenjusz Baliński, hm. Dr. Leszek Czarnik, Dz. h. Wiktor Frantz, hm. Dr. Antoni Nowak Przygodzki, ppłk. Marjan Morawski, hm. Jadwiga Sawracka, Naczelnik Dr. Franciszek Szkodziński, ppłk. Jan Świątecki, hm. Dr. Janina Winowska; Członkowie z urzędu: Inspektor Harcerski w Kuratorjum hm. Słaby Wilhelm, hm. Stefanja Stipalówna — Komendantka Chorągwi Harcerek, hm. Aleksander Szczęścikiewicz — Komendant Chorągwi Harcerzy.

Z. O. Łódzkiego: N. zatwierdza następujący skład osobowy Z. O., zwalniając jednocześnie dotychczasowy—dhny i dhowie: Przewodniczący: Wojewoda Aleksander Hauke - Nowak; I-szy Wiceprzewodniczący: Inż. Zygmunt Rau, II-gi Wiceprzewodniczący: płk. dypl. Tadeusz Alf - Tarczyński, Sekretarz: Insp. Józef Janiczek, Skarbnik: Mgr. Ignacy Pietrzak; Sekcja K. P. H.: Jadwiga Illiniczowa, Sekcja Obozów: Insp. Stefan Szletyński, Delegat do Komendy Chorągwi Harcerzy: Dr. Albin Grabowski, Delegatka do Komendy Chorągwi Harcerek: Antonina Połomska; Członkowie: Dyr. Tadeusz Czapczyński, Nacz. Kazimierz Jagiełło, Rejent Apolinary Karnawalski, Mec. Antoni Lipiński, Dyr. Celestyna Orlikowska; Członkowie z urzędu: Helena Włodarczykówna — Komendantka Chorągwi Harcerek, Sędzia Stefan Kępczyński — Komendant Chorągwi Harcerzy, Ks. Dyr. Nowicki Stanisław — Kapelan Oddziału Łódzkiego Z. H. P.

Z. O. Śląskiego: N. zatwierdza następujący skład osobowy Z. O. zwalniając jednocześnie dotychczasowy—dhny i dhowie: Przewodnicząca: hm. Wanda Jordan - Łowińska, Wiceprzewodniczący: Dyr. Zygmunt Robel, Dr. Henryk Krupiński, Sekretarz: Mgr. Wincenty Hein, Zastępca Sekretarza — Inż. Eug. Daniec, Skarbnik: Otton Tomala, Kapelan Oddziału: Ks. Dr. Karol Milik, Komendantka Chorągwi Żeńskiej — hm. Emilja Węglarzówna, Komendant Chorągwi Męskiej — hm. Jan Grzbiela; Członkowie: Mgr. Henryk Kapiszewski, hm. Marja Krynicka, Jan Przybyła, Gustaw Rokita, hm. Rz. Dr. Tadeusz Strumiłło, hm. Ludwik Wacławek.

III. **K. Ch. Ż.** Lwów: N. mianuje Kom. Chor. hm. Stefanję Stipalównę.

IV. **K. Ch. M.:** Mazowsze: N. mianuje zastępcą Kom. Chor. hm. Marjana Krawczyka.

V. **Mianowania starszyzny:** harcmistrzynie: Katarzyna Krzyśkowowa, Zofja Maziowa, Helena Pawłowska (Chor. Lubelska), Stefanja Stipalówna (Chor. Lwowska);

harcmistrze: Jan Zamoyski (Chor. Mazowiecka), Teodor Żuchowski (Chor. Pomorska), Józef Deptuła (Chor. Wielkopolska);

podharcmistrzynie: Wanda Chojnowska (Chor. Kielecko - Radomska), Gabryela Choromańska, Kazimiera Jezierska, Cecylja Mierzwińska, Bogumiła Tokarska (Chor. Lubelska), Antonina Kalinowiczówna, Jadwiga Łozińska, Irena Milczanowska, Anna Sadowska (Chor. Lwowska), Anna Danuta Hanicka, Wanda Kamieniecka, Anna Nowacka, Helena Stankiewiczówna, Aniela Zagrodzka (Chor. Warszawska), Dobromiła Jadwiga Igłowiczówna, Aniela Makowska, Lidja Prumbsówna, Jadwiga Stasiewska (Chor. Wielkopolska);

podharcmistrze: Stanisław Baczyński, Zbigniew Preiss (Chor. Krakowska), Władysław Daleczko (Chor. Lubelska)—uchwała Naczelnictwa Z. H. P. z dn. 10.XI. 1932 r., Kazimierz Józef Janik, Marjan Korszewski, Karol Tadeusz Mytnik (Chor. Lwowska), Kazimierz Kryński (Chor. Mazowiecka) — uchwała Nacz. z 10.XI.1932 r.), Jan Tadeusz Poznański (Chor. Warszawska), Józef Jan Jankowski, Maksymiljan Maliński, Tadeusz Zieliński (Chor. Wielkopolska), Zygmunt Józef Molenda (Chor. Zagłębiowska);

działaczki harc.: Helena Szafranówna, Marja Zamiarowa (Chor. Wielkopolska);

działacze harc.: Tadeusz Oberc (Chor. Lwowska).

VI. **Cofnięcie stopni instruktorskich:** N. cofa na własną prośbę stopień instruktorski i przenosi do kategorji członków współdziałających Z. H. P. ph. Jerzego Osieckiego (Chor. Warszawska). N. cofa na własną prośbę stopień instruktorski i zwalnia z Z. H. P. hm. Jadwigę Biernakiewiczową (Chor. Krakowska), ph. Jana Uklejskiego (Chor. Mazowiecka), ph. Wiktora Martiniego (Chor. Warszawska).

N. cofa stopień instruktorski na wniosek Kom. Chor. ph. Stefanji z Kostrzewskich - Kratochwilowej (Chor. Lwowska).

N. cofa na wniosek Kom. Chor. stopień instruktorski i zwalnia z Z. H. P. hm. Helenę Czajkównę (Chor. Krakowska).

VII. **Zaliczenie służby instruktorskiej.**

N. zalicza od dnia 17 czerwca 1931 roku służbę instruktorską ph. Edwinowi Bernatowi (Chor. Lwowska).

VIII. **Przyjęcie do Z. H. P. K. P. H.:**

N. przyjmuję do Z. H. P. K. P. H. przy 14 ż. dr. harc. im Jana Kasprowicza w Krakowie; K. P. H. przy dr. im. Lisa - Kuli w Będzinie (Oddział Kielecki), K. P. H. przy dr. w szkole im. Królowej Jadwigi w Kielcach, K. P. H. przy 6 dr. im. Marji Konopnickiej w Kielcach, K. P. H. przy 1 ż. dr. harc. im. Emilji Plater w gimn. im. Bł. Kingi w Kielcach, K. P. H. przy 7 klasowej szkole powszechnej w Miechowie na stacji.

IX. **Zmiany w podziale terytorjalnym Chorągwi:**

N. wydziela południową część powiatu miechowskiego (Słomniki, Proszowice, Nowe - Brzesko), z Chorągwi Kieleckiej i przyłącza do Chorągwi Krakowskiej.

(—) **Wiktor Danielewicz**
Sekretarz Generalny Z. H. P.

(—) **Dr. Michał Grażyński**
Przewodniczący Z. H. P.

ROZKAZ NACZELNICZKI HARCEREK L. 20 z dnia 22 maja 1933 r.

I. SPRAWY ORGANIZACYJNE.

1. **Przyjmuję do Z. H. P.:** „Gromadę Makrel" — zrzeszenie st. harc. w Wilnie, Zrzeszenie 18 Ż. D. H. „Wilcze Gniazdo" — w Warszawie, Zrzeszenie w szkole harcerskiej — Dworek Cisowy. — Koło st. harc. przy hufcu żeńskim w Bydgoszczy, Zastęp st. harc. im. Klementyny Hoffmanowej w Sosnowcu; „Ogniwo" gromadę st. harc. w Bieczu. Zrzeszenie st. harc. w Rzeszowie, Gromadę st. harc. im. Jordana w Krakowie, Zrzeszenie st. harc. „Nasza Gromada" w Mielcu, Gromadę st. harc. w Oświęcimiu.

2. **Komisja Próby na drużynową.** Zatwierdzam Komisję próby na drużynową Chorągwi Lwowskiej w następującym składzie: Dhna St. Stipalówna, Dhna hm. Eugenja Jaroschówna, Dhna hm. Marja Bojanówna, Dhna hm. Janina Winowska, Dhna hm. Helena Eksteinówna, Dhna hm. Helena Lejczakówna, Dhna hm. Józefa Cebulowa, Dhna Anna Sadowska.

II. AKCJA LETNIA G. K. H.

W lecie 1933 r. Główna Kwatera Harcerek organizuje następujące obozy:

1. Nauczycielski: teren: Runowo Kraińskie na Pomorzu, czas trwania 19.VI. — 15.VII.; opłata 70 zł. — plus koszta przejazdu. Komendantka Druhna Hm. Rzpl. Marja Wocalewska.

2. St. harcerski dla kierowniczek zrzeszeń — teren — okolica Leska, czas trwania 25.VI. — 25.VII. Opłata 50 zł. — plus koszta podróży. Komendantka Druhna hm. Włodzisława Olbromska.

3. Obóz wędrowny st. harc. — tereny Polski południowo - wschodnie; czas trwania 1 — 21.VII. Koszt 40 zł. — plus koszta przejazdu. Komendantka Druhna hm. Sabina Marcinkowska.

4. Obóz w. f. dla przodowniczek ćwiczeń cielesnych o dwu poziomach (rozłożony na dwa lata). Teren obozu — nad jeziorem Rajgrodzkiem w Grodzieńszczyźnie. Czas trwania: kurs wstępny 21.VI. — 3.VIII., kurs uzupełniający: 21.VI. — 5.VIII. Opłata 45 zł. — plus koszta podróży. Komendantka Druhna hm. Helena Ter-Gazarówna. Warunki przyjęcia: minimum 16 lat, dobry stan zdrowia, stopień pionierki, zobowiązanie do pracy w. f. w Harcerstwie.

5. Obóz wędrowny — szlak Nowogródczyzna — czas: 1 — 12 sierpnia. Opłata 30 zł. — plus koszta podróży.

6. Obóz wędrowny górski — szlak Czarnohora, czas trwania: 1 — 14 sierpnia. Opłata 35 zł. — plus koszta podróży. Komendantka dh. phm. Halina Iwaszkiewiczówna.

7. Obóz wodny śródlądowy: teren Troki woj. Wileńskie, czas trwania 19.VI. — 14.VII. Opłata 60 zł. — plus koszta podróży.

8. Obóz morski — teren — ośrodek morski w Gdyni, czas trwania 20.VI. — 20.VII. Opłata 50 zł. — plus koszta podróży. Komendantka dh. Jadwiga Wolffowa.

9. Obóz instruktorski p. w. — teren nad jeziorem Białem koło Augustowa, czas trwania od 20.VII. — 12.VIII. Opłata 30 zł. — plus koszta podróży. Komendantka dh. hm. Aniela Hoildzianka.

10. Sanatorjum dla chorych na płuca (bez otwartej gruźlicy). Teren — Kościelisko, czas trwania: przez wszystkie miesiące letnie ewent. i zimowe. Koszt koło 100 zł. — miesięcznie. Zgłoszenia należy kierować do druhny hm. dr. Jadwigi Zienkiewiczówny — Kościelisko, Sanatorjum wojskowe. Szczegóły przesłane do Komendy Chorągwi.

11. Kolonja dla dzieci — teren Bucze Harcerskie, czas trwania 20.VI. — 7.VII. Opłata 1.80 gr. dziennie plus koszta podróży.

12. Kurs dla kierowniczek kolonji: teren Bucze Harcerskie. Czas trwania 20.VI. — 7.VII.; koszt 2 zł. — dziennie plus koszta podróży.

13. Obóz dla harcmistrzyń — teren — Bucze Harcerskie, czas trwania 8 — 18.VIII. b. r. Opłata 20 zł. plus koszta podróży. Obóz odbędzie się pod kierownictwem Naczelniczki G. K. H. Udział druhen Komendantek Chorągwi w obozie obowiązkowy.

UWAGA: Przy przejazdach grupowych uczestniczkom przysługuje 80% zniżki kolejowej. Sposób otrzymania i korzystania ze zniżek podany szczegółowo w okólniku L. 12 do Komend Chorągwi.

Zgłoszenia na obozy należy przesyłać do Głównej Kwatery Harcerek przez Komendę Chorągwi do dnia 5.VI. roku bieżącego.

(—) **Jadwiga Wierzbiańska**
Naczelniczka G. K. H.

ROZKAZ NACZELNIKA HARCERZY L. 8/33 z dnia 23 maja 1933 r.

1. PRZEPISY STALE OBOWIĄZUJĄCE.

12. **Regulaminy i instrukcje.**

12(1). **Mundury, oznaki i pieczęcie drużyn skautów rosyjskich.**

Drużyny i zastępy skautów rosyjskich, należących do Z. H. P. noszą mundury i oznaki w myśl regulaminu ogólnego dla wszystkich drużyn harcerzy z następującemi zmianami:

1. Zamiast „rogatywki" wolno nosić kapelusz skautowy lub furażerkę barwy khaki, sukienną z ciemno - zielonemi wypustkami i tegoż koloru tasiemkami 7,5 mm. na krzyż na denku wzdłuż i wpoprzek.

2. Z lewej strony krzyża harcerskiego nosi się oznakę skautów rosyjskich w kształcie lilji z wizerunkiem św. Jerzego z wstążeczką u dołu z napisem: „Bud' gotow" bronzowa dla młodzieży i srebrna dla starszyzny na podkładce o narodowych barwach rosyjskich. Wysokość oznaki 25 mm. Oznaki są numerowane i sprzedawane są przez Komisję Dostaw Harcerskich drużynom na zapotrzebowanie wystawione przez sekcję rosyjską przy G. K. H. W razie zgubienia oznaki skaut może nową dostać dopiero po półrocznej przerwie. Skauci występujący z Z. H. P. obowiązani są oznakę zwrócić. Upoważnia się Sekcję Rosyjską przy Głównej Kwaterze Harcerzy do nadawania oznak skautów rosyjskich osobom zasłużonym dla skautingu rosyjskiego w Z. H. P.

3. Harcmistrze, działacze harcerscy i osoby posiadające stopień skautmistrza, nadany przez Starszego Skauta płk. Pantiuchowa, pracujący w terenie drużyn rosyjskich, podczas pełnienia obowiązków służbowych noszą cztery białe wstążeczki szerokości 1 cm. i długości 15 cm. na lewem ramieniu od naramiennika.

4. Zamiast sznurków służbowych oznaką pełnionych funkcyj jest kąt 60° o długości boków 5 cm. z taśmy szerokości 7,5 mm. naszyty na lewym rękawie wierzchołkiem ku dołowi, nogi kąta na 10 cm. poniżej naramiennika (Starszyzna mianowana tuż pod lilją). Barwa taśmy odpowiada barwom sznurków służbowych Z. H. P. Pieczęcie podłużne, z napisem: Z. H. P. Chorągiew . . . . . Drużyna Skautów Rosyjskich im. . . . . . w. . . . w dwu językach z tem, że napis polski musi być u góry ew. z lewej strony. W pieczątce podłużnej może być umieszczona oznaka skautów rosyjskich.

Pieczęć okrągła — z krzyżem harcerskim w środku z napisem dwujęzycznym dookoła.



Oznaka Zlotu Harcerzy Pomorskich 1932 r.



Oznaka skautów rosyjskich Z. H. P.

12(2). Wnioski o przyznawanie oznaki dziesięciolecia służby jednostkom organizacyjnym.

Przy przyznawaniu oznaki dziesięciolecia służby jednostkom organizacyjnym Główna Kwatera gromadzi historje tych jednostek. Wobec tego poleca się do wniosków o przyznanie oznak dziesięciolecia drużynom i hufcom dołączać historję tych jednostek.

14. Przypomnienie regulaminów. Przypominam, że w myśl „Ogólnego Regulaminu Wewnętrznego Z. H. P.— Starsi harcerze i harcerki" Rady Starszoharcerskie przy Komendach Chorągwi mają jedynie charakter organu opinjodawczego (Rocznik Harcerski str. 112).

2. ZARZĄDZENIA BIEŻĄCE.

24. Zarządzenia dla pewnych terenów. — Zezwalam harcerzom Hufca Lwowskiego na noszenie kapeluszy harcerskich, jako obowiązującego nakrycia głowy.

3. WYDAWNICTWA.

33(1). Zalecam do użytku służbowego na podstawie opinji Harcerskiego Biura Wydawniczego przy Naczelnictwie Z. H. P. następujące wydawnictwa: Wacław Błażejewski — Historja Harcerstwa Polskiego, Juljusz Dąbrowski — Gry i zabawy w izbie harcerskiej, Dr. Michał Grażyński — Gawędy i przemówienia harcerske, Kazimierz Papiński — Sygnalizacja, Wydział Programowy G. K. Harcerzy — w opracowaniu Józefa Sosnowskiego — Wytyczne programowe dla zastępów starszych harcerzy, Wydział Zuchów G. K. Harcerzy — Jak zorganizować gromadę zuchów.

33(2). Zalecam do użytku służbowego w drużynach żeglarskich na podstawie opinji Harcerskiego Biura Wydawniczego przy Naczelnictwie Z. H. P. następujące wydawnictwa: „Organizacja Harcerskich Drużyn Żeglarskich — część I", „Wioślarz" — podręcznik oficjalny Kierownictwa Harcerskich Drużyn Żeglarskich, F. Gabryelewicz — „Harcerska łódź żaglowo - wiosłowa typu „h", O. Jabłoński — Jachtowa praktyka morska, J. Kuczyński — Manewrowanie jachtem żaglowym, J. Kuczyński — Roboty linowo - żaglowe na stopień żeglarza, L. Szwykowski — Żeglarz śródlądowy.

4. DRUŻYNY.

41. Przyjmuję do Z. H. P. drużyny: Chor. Krakowska: 1 dr. im. Tadeusza Kościuszki w Bestwinie, 3 im. Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury w Białej, 3 im. Henryka Dąbrowskiego w Bochni, 16 im. Włodzimierza Tetmajera w Bronowicach, 4 im. Romualda Traugutta w Jaśle, 15 im. płk. Leopolda Lisa - Kuli w Krakowie, 1 żegl. Jana z Kolna w Krakowie, 1 im. Tadeusza Kościuszki w Limanowej, 2 im. Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury w Myślenicach, 1 żegl. im. Mauryccgo Beniowskiego w Oświęcimiu, 1 im. Tadeusza Kościuszki w Piaskach Wielkich, 3 im. Tadeusza Kościuszki w Podgórzu, 1 im. Bolesława Chrobrego w Słomnikach, 1 im. Tadeusza Kościuszki w Sobniowie, 2 im. Jana Kasprowicza w Starym Sączu, 6 im. Kazimierza Jagiellończyka w Tarnowie, 7 im. Ks. Władysława Bandurskiego w Tarnowie, 8 im. Gen. Józefa Bema w Tarnowie, 9 im. płk. Kilińskiego w Tarnowie, 10 im. Tadeusza Kościuszki w Tarnowie, 3 im. Tadeusza Kościuszki w Wadowicach, 2 im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Wieliczce, 1 im. Tadeusza Kościuszki w Woli Duchackiej, 2 im. Zawiszy Czarnego w Żywcu; Chor. Łódzka: im. Kazimierza Pułaskiego w Łodzi, im. płk. Leopolda Lisa - Kuli w Rzejowicach, im. Tadeusza Kościuszki w Wieleninie; Chor. Mazowiecka: 52 im. Tadeusza Kościuszki w Nieszawie, 53 im. Tadeusza Kościuszki w Choceniu, 54 im. Tadeusza Kościuszki w Rypinie, 56 im. Ks. Ignacego Skorupki we Włocławku, 57 im. Piotra Wysockiego w Warce, 61 im. Franciszka Żwirki w Dąbiu, 82 im. Franciszka Żwirki w Mławie; Chor. Radomska: im. Bartosza Głowackiego w Strzyżowicach, Chor. Wileńska: 1 im. Zawiszy Czarnego w Zdzięciole; Chor. Wołyńska: 4 im. Stefana Czarnieckiego w Kowlu, 6 im. Andrzeja Małkowskiego w Łucku, 1 im. płk. Leopolda Lisa - Kuli w Uściługu, 2 im. Tadeusza Kościuszki w Zdołbunowie.

42. Rozwiązuję drużyny: Chor. Mazowiecka: 11 im. Tadeusza Kościuszki w Pułtusku, 19 im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Sokołowie, 31 im. Tadeusza Kościuszki w Węgrowie, 43 im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Wyszkowie, 44 im. Tadeusza Kościuszki w Krasnosielcu, 45 im. Walerjana Łukasińskiego w Mogielnicy, 53 im. Zawiszy Czarnego w Pułtusku, 54 im. Walerjana Łukasińskiego w Łazowie, 56 im. Kazimierza Pułaskiego w Przasnyszu, 57 im. Henryka Dąbrowskiego w Goworowie, 65 im. Henryka Sienkiewicza w Kosowie, 68 im. Tadeusza Kościuszki w Modlinie, 70 im. Tadeusza Kościuszki w Cegłowie, 71 im. Ks. Ignacego Skorupki w Radzyminie, 82 im. Jana Sobieskiego w Pruszkowie, 94 im. Bartosza Głowackiego w Płocku, 107 im. Tadeusza Kościuszki w Krośniewicach, 109 im. Zawiszy Czarnego w Raciążu, 110 im. Tadeusza Kościuszki w Ligowie, 111 im. Tadeusza Kościuszki w Gąbinie, 125 im. Tadeusza Kościuszki w Borzewie, 126 im. św. Stanisława Kostki w Dębsku, 132 im. Tadeusza Kościuszki w Zawidzu, 134 im. Andrzeja Zamoyskiego w Płocku, 139 im. Władysława Łokietka we Włocławku, 145 im. Zawiszy Czarnego w Cettach, 151 im. Romualda Traugutta w Rozbitym Kamieniu.

44. Rozwiązuje zrzeszenia Starszoharcerskie: Chor. Krakowska: Akademicka Gromada „Chrobrja" w Krakowie; Chor. Łódzka: Zrzeszenie w Pabjanicach, Zrzeszenia im. Cyprjana Godebskiego w Piotrkowie.

6. CHORĄGWIE.

61. Mianowania członków Komend: Chor. Krakowska: Kier. Wydz. W. F. i P. W. ph. Józef Garbacik, Przyboczny — ph. Andrzej Zbyszewski; Chor. Wileńska: Kier. Wydziałów: Organizacyjno - Programowego — hm. Józef Grzesiak Czarny, Propagandy i Prasy — hm. Ludwik Bar, Kursów i Obozów — ph. Bolesław Pietraszkiewicz; Referent Drużyn Wileńskich — hm. Karol Mrózek. Chor. Zagłębiowska: Kier. Wydz. W. F. i P. W. — Franciszek Oruba.

63. Mianowania Komisji prób starszyzny: A. Na stopień harcmistrza: Chor. Poznańska: Przewodniczący — hm. Władysław Czarnecki, Członkowie — hm. Adam Dźwikowski, hm. Zygmunt Lang, hm. Jan Poplewski, hm. Konstanty Zajda.

B. Na stopień podharcmistrza dla kursu nauczycielskiego: Przewodniczący — hm. Konstanty Zajda, Członkowie: — hm. Antoni Balcerek, prof. Jan Łecki, hm. Czesław Żakowski; — dla kursu instruktorskiego: Przewodniczący — hm. Konstanty Zajda. Członkowie — hm. Adam Dźwikowski, hm. Franciszek Firlik, hm. Zygmunt Lang, hm. Franciszek Laurentowski, hm. Jan Poplewski, ph. Witold Marcinkowski, ph. Leon Marszałek.

65. Zwolnienie członków Komend. Chor. Krakowska: Kier. Wydz. W. F. i P. W. — hm. Jan Bugajski, Przyboczny — Jan Blarasini; Chor. Wileńska: Referent Drużyn Wileńskich — hm. Kazimierz Skup.

9. URLOPY, ZMIANY PRZYDZIAŁU.

91. Udzielam urlopu dz. h. Adamowi Dehmelowi do dnia 1.IV.1934 r. (Chor. Poznańska).

93. Zmiany przydziału: ph. Jacek Wnęk z Chor. Krakowskiej do Śląskiej.

90. Rejestracja starszyzny — sprostowanie. W rozkazie L. 5/33 z dn. 12.3. 1933 r. mylnie podano w kategorji „harcmistrze zarejestrowani, którzy wywiązali się z obowiązków" — Chor. Lwowska — Gnatowski Szczęsny Jerzy, zamiast „Gnatowski Szczęsny Antoni"; w kategorji „podharcmistrze zarejestrowani, którzy wywiązali się z obowiązków" — Chor. Lwowska „Szwarc Kazimierz" — zamiast „Serwas Kazimierz".

(—) **Tomasz Piskorski**, hm.
w/z Naczelnik Harcerzy.

SPROSTOWANIE.

W Wiad. Urz. Nr. 5, str. 86, wiersz 15 od dołu należy czytać:

„Komisja udzieliła wydawcy „Harcmistrza" wskazówek co do formy zestawienia rachunkowego, które po sporządzeniu i przejrzeniu przez Naczelnictwo, zostanie przez nią rozpatrzone".

ROZKAZ NACZELNIKA HARCERZY L. 9/33 z dnia 24 maja 1933 r.

Zatwierdzam do użytku służbowego poniższą instrukcję wychowania fizycznego.

(—) *Antoni Olbromski.*
Naczelnik Harcerzy.

INSTRUKCJA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO.

1. Cel wychowania fizycznego.

Celem wychowania fizycznego harcerzy jest utrzymanie zdrowia, wyrobienie i podtrzymywanie sprawności cielesnej, wspomożenie naturalnego rozwoju organizmu, wychowanie odpowiednich nawyków higjenicznych. Równolegle do tych celów bezpośrednich wychowanie fizyczne, działając środkami fizycznemi na cielesną budowę harcerza, wywiera silny wpływ i na duchową jego budowę, wspomagając wydatnie inne środki wychowawcze.

2. Środki wychowania fizycznego.

Dla osiągnięcia powyższych celów stosować należy następujące środki:

a) Zabawy i gry ruchowe, wspomagające naturalny rozwój organizmu, wyrabiające liczne elementy sprawności cielesnej i podtrzymujące tę sprawność. Pozatem zabawy i gry ruchowe to środek, przy pomocy którego najłatwiej wyprowadzić młodzież harcerską na otwarte powietrze, w słońce, środek, który dostarczy młodzieży bardzo dużo radości i zadowolenia, a wreszcie środek, którym umiejętnie działając, będzie mógł instruktor harcerski wychować cały szereg dyspozycyj psychicznych, służących następnie do budowania charakteru chłopca.

b) Gry drużynowe, osiągające te same cele, co i zabawy i gry ruchowe, ale w działaniu swem znacznie silniejsze przez wprowadzenie elementu współzawodnictwa, który choć sam w sobie dość niebezpieczny, to jednak pozwoli dobremu instruktorowi wyzyskać się dla podniesienia zdrowej ambicji chłopców, a z czasem będzie prowadził do najwyższej swej formy — współdziałania.

Uwaga: Zabawy i gry ruchowe drużynowe klasyfikować należy według najważniejszych ich elementów: biegu, rzutu i skoku. Który z tych elementów w danej zabawie lub grze będzie przeważał, do takiej właśnie grupy należy zaliczać zabawę lub grę.

c) Odpowiednie dla każdego wieku sporty, doskonalące wybrane formy ruchu i przez to doskonalące sprawność cielesną w danym dziale do najwyższych możliwych do osiągnięcia granic. Sporty należy klasyfikować dla każdego wieku jak następuje:

dla wieku do 13 lat: pływanie, strzelanie z wiatrówki i łuku, łyżwiarstwo i narciarstwo, saneczki, z lekkiej atletyki: biegi do 60 m., skoki wzwyż i w dal z rozbiegu, rzuty piłką palantową;

dla wieku 13 — 16 lat: pływanie, strzelectwo we wszystkich postaciach, łyżwiarstwo i narciarstwo, kajakarstwo, biegi na przełaj, z lekkiej atletyki: biegi, rzuty i skoki podane w odpowiednich działach minimów do próby o Państwową odznakę sportową;

dla wieku ponad 16 lat w zasadzie wszystkie sporty są dostępne i tylko należy dość ostrożnie organizować zawody w danych gałęziach sportów.

d) Wycieczki w połączeniu z ćwiczeniami i grami polowemi, jako sprawdzian osiągniętej sprawności zarówno cielesnej, jak i duchowej harcerza. Wycieczki należy prowadzić w następującym dostosowaniu do wieku:

do lat 13 marsz nieprzekraczający dziennie 12 km., z obciążeniem nie większem niż 5 kg.;

dla wieku 13 — 16 lat: marsz do 15 km. dziennie z obciążeniem nie większem niż 7,5 kg.;

powyżej lat 16: marsz do 25 km. dziennie z obciążeniem do 10 kg.;

powyżej lat 18 dobrze zaprawiony w marszu chłopiec może maszerować nawet do 30 km. dziennie przy należytem rozłożeniu tempa marszu, odpoczynków, a przy obciążeniu nie przekraczającem 10 kg.

Ćwiczenia i gry polowe mają być sprawdzianem nietylko sprawności cielesnej, ale także w dużej mierze i duchowej harcerza. W szczególności wykazać one winny umiejętność obserwacji i wnioskowania, zaradność, odwagę i szybką decyzję, a także i umiejętne działanie w gromadzie.

Liczyć się tylko należy z tem, że ćwiczenia polowe są ćwiczeniami wymagającemi dużego nakładu sił fizycznych i psychicznych harcerza, a wskutek tego wycieczki połączone z ćwiczeniami polowemi muszą być zawsze prowadzone z możliwie największą oszczędnością energji harcerzy.

Uwaga: Wycieczki opisane pod a) należy odróżnić od wędrówek pieszych i obozów wędrownych, które są prowadzone w ciągu kilku, kilkunastu, a czasem nawet kilkudziesięciu dni. Wędrówki takie muszą być oparte o krótsze marsze dzienne, niż wycieczki, i nie potrzeba ich łączyć z ćwiczeniami polowemi. Wyjątek stanowią te obozy wędrowne, które obozują na pewnych miejscach przez dłuższy czas i z obozu prowadzą wycieczki w okolicę. Takie wycieczki mogą być podciągnięte pod kategorję opisaną jako wycieczki pod d).

e) Gimnastykę, jako wyrozumowaną formę ruchu o charakterze przedewszystkiem zdrowotnym. Bliższe określenie gimnastyki w całości jak i form odpowiednich dla każdego wieku należy wyszukać w odpowiednich podręcznikach.

f) Obozownictwo, jako syntezę wszystkich środków wychowania fizycznego, zastosowanych w najlepszych warunkach zarówno zdrowotnych, jak i wychowawczych, ze względu na przebywanie harcerzy w niecodziennych warunkach bytowania, pozostawionych w dużej mierze sobie i własnej zaradności, a przytem w konieczności stałego podporządkowania się interesom gromady. Dobrze prowadzony obóz w jednym dniu może nadarzyć więcej sposobności do fizycznego wychowania harcerzy, aniżeli tydzień normalnej pracy w drużynie, przeto we wszystkich programach obozów należy na tę okoliczność zwrócić uwagę i wszystkie sposobności wyzyskać należycie.

3. Organizacja pracy.

Pracę w zakresie wychowania fizycznego harcerzy organizują:

Główna Kwatera Harcerzy przez swój wydział wychowania fizycznego i organa pomocnicze, powoływane stale lub czasowo przez Naczelnika Harcerzy;

Komendy Chorągwi Harcerzy przez swych referentów wychowania fizycznego i ewentualnie Kluby Sportowe Harcerzy;

Komendy Hufców przez organizowanie sekcyj i kół sportowych harcerzy, oraz przez organizowanie odpraw drużynowych poswięconych sprawom wychowania fizycznego;

Drużynowi — przez organizowanie kół sportowych, zaopatrywanie drużyn w konieczny sprzęt sportowy, organizowanie zawodów z zakresu W. F.

Zastępy — przez organizowanie codziennej gimnastyki, zabaw i gier i przygotowanie swych członków do próby o P. O. S.

Dla jaśniejszego przedstawienia organizacji prac nad wychowaniem fizycznem harcerzy podaje się szczegółowo przebieg tych prac według obowiązków poszczególnych jednostek organizacyjnych.

Obowiązki względem W. F. każdego harcerza.

Przedewszystkiem uprawia codziennie ćwiczenia gimnastyczne sam, albo wspólnie z bliżej mieszkającymi druhami. Bierze wzory takiej gimnastyki od zastępowego i codziennie poświęca 10 do 15 min. dla swego zdrowia i sprawności. Dba o swoją postawę cielesną nosząc prosto głowę i patrząc prosto przed siebie, jak przystało na prawego i dzielnego harcerza. Dba o czystość powietrza w lokalu, w którym przebywa pamiętając stale o tem, że najgorszym wrogiem wesela, radości, a jednocześnie ochoty do pracy jest przegrzane i przesycone parą wodną powietrze; aby go uniknąć stale, co pewien czas, zależnie od temperatury dnia, przewietrza lokal, w którym przebywa, a ponadto pamięta, że wszystko, co tylko można robić na powietrzu, należy przenieść pod otwarte niebo. Pracując, stara się równomiernie pracować ręką lewą i prawą. Dba wreszcie jak najusilniej o czystość osobistą ciała i odzieży, a także swego otoczenia, pamiętając o tem, że brud jest najgorszym wrogiem zdrowia i rozwoju sprawności cielesnej.

Obowiązki zastępowego.

Organizuje poranne ćwiczenia gimnastyczne codziennie dla członków zastępu, bądź przez organizowanie większych lub mniejszych grupek, które zbierają się i przerabiają odpowiednie ćwiczenia wspólnie, bądź przez organizowanie odpowiednich zawodów. W każdym razie dba o to, aby członkowie zastępu mieli wzory codziennej porannej gimnastyki. Wzory takie układa sam, jeżeli ma odpowiednie przygotowanie, albo też otrzymuje je od drużynowego, kontroluje stosowanie zasad higjeny u członków zastępu. Na każdej zbiórce zastępu pewną ilość czasu przeznacza na organizację zabaw i gier ruchowych, albo jeżeli zastęp składa się ze starszych harcerzy — także gier drużynowych i sportów. Program takich zabaw, gier i sportów projektuje wspólnie z innymi zastępowymi na zbiórce rady drużyny na początku każdego sezonu. Dba o zaopatrzenie zastępu w niezbędny sprzęt sportowy, który najlepiej zrobić własnemi siłami, a kupić tylko to, co w żaden sposób zrobić się nie da.

Obowiązki drużynowego.

W celu wdrożenia do codziennej gimnastyki organizuje między zastępami zawody w najlepszem organizowaniu tej gimnastyki; stara się o najlepsze jej wzory. W celu dostarczenia zastępom możliwości porównania wyników pracy własnej z wynikami prac innych zastępów, organizuje zawody między zastępami w zabawach i grach ruchowych i grach drużynowych, a między zastępami starszemi także w pewnych gałęziach sportów. Dwa razy do roku prowadzi próbę sprawności cielesnej i wyniki wpisuje do książeczek służbowych harcerzy. Pomaga zastępowym w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu sportowego. Dba o to aby wszyscy członkowie drużyny zdobyli P. O. S. Ustala programy wychowania fizycznego dla całej drużyny i dostosowuje do tych planów zamierzenia zastępowych. Uzgadnia z wymaganiami wychowania fizycznego programy obozu i wycieczek nietylko drużyny, ale także i zastępów. Drużynowy drużyny szkolnej utrzymuje stały kontakt z lekarzem i wychowawcą fizycznym tej szkoły, przy której drużyna istnieje. Drużynowy, aby mógł podołać tym licznym obowiązkom powinien starać się poznać głównie zasady wychowania fizycznego bądź przez uczestnictwo w jakimś kursie specjalnym, bądź przez czytanie odpowiedniej literatury, bądź wreszcie przy pomocy jak najściślejszego kontaktu z referentem W. F. Chorągwi.

Obowiązki Komendy Hufca.

Stara się o dostarczenie drużynom możności korzystania z boisk i urządzeń sportowych, a także sprzętu sportowego przez utrzymywanie kontaktu z władzami i organizacjami W. F. Organizuje samodzielnie, jeżeli jest do tego upoważniony, albo też stara się o zorganizowanie w odpowiednim czasie próby o P. O. S. Normuje prace kół sportowych drużyn, lub kół sportowych między drużynowych K. Sp. Harcerzy.

Obowiązki Komendy Chorągwi.

Komenda Chorągwi przy pomocy swego referenta W. F. organizuje krótkie kursy i konferencje drużynowych zmierzające do ujednostajnienia pracy drużyn w zakresie W. F. Kursy takie mogą być organizowane centralnie dla całej Chorągwi, albo też dla poszczególnych Hufców i wtedy organizuje je Komendant Hufca z referentem W. F. Chorągwi Przy sposobności odpraw drużynowych i hufcowych stara się o omówienie i pokazy pewnych gałęzi W. F. Przez tegoż referenta W. F. utrzymuje kontakt z władzami W. F. a ewentualnie przez prezesa Klubu Sportowego Harcerzy utrzymuje kontakt z organizacjami sportowemi. Przy pomocy K. Sp. Harcerzy organizuje międzydrużynowe lub międzyhufcowe zawody w poszczególnych gałęziach sportu. W razie nieistnienia Klubu Sportowego zawody takie organizuje przy pomocy referatu W. F.

Rola Głównej Kwatery.

Na przedstawionem tle praca Głównej Kwatery Harcerzy zarysowuje się zupełnie wyraźnie

jako praca organizacyjna i normatywna. Główna Kwatera Harcerzy musi dbać o ujednostajnienie pracy na terenie całego Państwa, musi utrzymywać kontakt z naczelnemi władzami i organizacjami W. F. musi zbierać materjały statystyczne konieczne przy opracowywaniu dalszych planów prac. Główna Kwatera Harcerzy organizuje w miarę potrzeby centralne zawody o Mistrzostwo Z. H. P. Zadania te G. Kw. wykonywuje przy pomocy kierownika wydziału W. F.

4. Metoda pracy.

Metoda pracy w dziedzinie wychowania fizycznego musi być ściśle uzależniona od materjału, jaki wychowujemy, od warunków pracy i wreszcie od tego, kto prowadzi wychowanie fizyczne.

W zależności od materjału, jaki wychowujemy, musimy sobie zdać dokładnie sprawę z tego, z jakim wiekiem związane są pewne możliwości, oraz czy materjał, który poddajemy wpływom wychowania fizycznego, jest rzeczywiście na tym stopniu sprawności, jakiego mamy prawo oczekiwać, sądząc według wieku. Ogólne wskazania i przeciwskazania odnośnie wieku harcerzy podane zostały przy podawaniu środków W. F. Tutaj należy jeszcze zaznaczyć wyraźnie, że wszelkie zawody, jako pobudzając silnie ambicję harcerzy, należy stosować z dużą ostrożnością, oraz że lepiej dobrać środki nieco za łatwe, aniżeli nieco za silne.

Od warunków lokalnych uzależniamy metodę o tyle, o ile pewne środki są niedostępne ze względu na niemożność zdobycia odpowiednich przyrządów, terenów lub czasu. W każdym razie znowu trzeba sobie wyraźnie powiedzieć, że niema takich warunków, w których nic zrobić nie będzie można; mogą być tylko większe lub mniejsze trudności, w każdych jednak warunkach przez odpowiednie dobranie sposobów, czyli metody pracy, cele wychowania fizycznego mogą być osiągnięte.

I wreszcie dostosowanie, a raczej wybór odpowiedniej metody w zależności od osoby prowadzącego. Musimy sobie zdać jasno sprawę z tego, że wykwalifikowanych wychowawców fizycznych mieć będziemy nie wielu; w dużej ilości wypadków trzeba będzie pracę schematyzować, dając poprostu przygodnemu prowadzącemu wychowanie fizyczne gotowe wzory; że dobierając poszczególne ćwiczenia cielesne, trzeba będzie dobierać najłatwiejsze do prowadzenia. Aby ułatwić to ostatnie, środki wychowania fizycznego zostały uszeregowane według kolejności trudności w prowadzeniu i tak: zabawy i gry poprowadzi nawet każdy zastępowy bez specjalnego przygotowania, a tylko dobór ich ze względu na wiek harcerzy będzie musiał kontrolować drużynowy, gry drużynowe przedstawiają już większą trudność; jeszcze większą trudność przedstawiają sporty i gimnastyka.

5. Sprawdzanie wyników wychowania fizycznego.

Sprawdzanie wyników wychowania fizycznego prowadzą Komendanci Chorągwi i Główna Kwatera, przez organizowanie odpowiednich zawodów i konkursów.

Najważniejszym konkursem jest doroczny konkurs Głównej Kwatery między Chorągwiami o pierwszeństwo w wychowaniu fizycznem, oparty przedewszystkiem na Państwowej Odznace Sportowej. Osobny regulamin określa dokładnie przebieg tego konkursu.

Oprócz tego zasadniczego konkursu może Naczelnik Harcerzy zarządzić związkowe zawody centralne w jakiejś gałęzi sportu, jeżeli uzna to za potrzebne dla podniesienia stopnia zainteresowania tą gałęzią sportu harcerzy. W zasadzie takie zawody winnyby być organizowane co roku w innej gałęzi sportu, jednak decyduje o tem Naczelnik Harcerzy.

Poza zawodami organizowanemi przez G. K., Komendanci Chorągwi winni przez prezesów Klubów Sportowych Harcerzy starać się o to, aby największa ilość harcerzy startowała w zawodach okręgowych organizacyj sportowych na terenie danej chorągwi, a także o to, aby harcerze osiągający wyniki czołowej klasy zawodników sportowych byli wysyłani na ogólnopolskie zawody w danej gałęzi sportu, co da im możność porównania, a może nawet podniesienia jeszcze wyżej swej własnej sprawności, zaś ponadto przyczyni się do propagandy wychowania fizycznego w harcerstwie i do propagandy harcerstwa w sporcie.

BIBLJOGRAFJA.

1. Zabawy i gry ruchowe. Skierczyński i Krawczykowski. Nakładem „Naszej Księgarni" w Warszawie 1932 r.

2. Zabawy i gry zespołowe w świetlicy. Czesław Rembowski Nakładem Instytutu Oświaty Dorosłych, Warszawa 1933.

3. Przepisy gier drużynowych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Gimnastyka.

4. Gimnastyka Cz. I i II. Walerjana Sikorskego. Nakładem Ossolineum.

5. Wychowanie fizyczne w obozach letnich. W. Olędzki i Ł. Żelazowski. Nakładem Głównej Księgarni Wojskowej w Warszawie 1932 r.

Sporty.

6. Krótki podręcznik pływania A. Zaleski. Nakładem Gł. Księgarni Wojskowej.

7. Jak zbudować kajak jedno i dwuosobowy. T. Fonferko. Nakładem Gł. Księg. Wojsk.

8. Lekka atletyka. J. Baran i C. Mierzejewski. Nakł. Gł. Księg. Wojsk.

9. Kajakami na szlakach wodnych. W. Bublewski. Nakł. Gł. Księg. Wojsk.

10. Łuk i łucznictwo. A. Zarychta.

Wydawca: „Harcmistrza" i „Wiadomości Urzędowych": Naczelnictwo Z. H. P. w osobie STANISŁAWA SEDLACZKA

Redaktor: STANISŁAW SEDLACZEK. **Sekretarz Redakcji:** EUGENJUSZ KONOPACKI.

Druk „LECH", Warszawa, Koszykowa 38. Tel. 890-66.

OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA RYCZAŁTEM.